

1 Innehåll

Om strategirapporten – syfte och upplägg.....	2
1 Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning	4
2 Översikt av strategisammanhanget.....	6
2.1 Förändringar i strategisammanhanget	7
2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget	7
2.3 Synergier med andra svenska strategier	8
3 Resultatredovisning	8
Sidas bidrag till förändring på strateginivå	8
3.1 Ökad ekonomisk integrering med EU och marknadsekonomisk utveckling.....	9
Mål 1. Stärkt kapacitet hos institutioner för fortsatt ekonomisk integration med EU	9
Mål 2. Konkurrenskraftiga små och medelstora företag som utgör en större del av ekonomin	10
3.2. Stärkt demokrati, ökad respekt för mänskliga rättigheter och mer utvecklad rättsstat.....	11
Mål 3. En mer effektiv offentlig förvaltning med stärkt administrativ kapacitet att genomföra reformer för EU-närmandet.....	11
Mål 4. Offentliga tjänster levereras av bättre kvalitet utifrån principer om icke-diskriminering och lika rättigheter och med minskad korruption.....	12
Mål 5. Ett mer effektivt rättsväsende, som i högre utsträckning garanterar rätten till en rättvis rättegång, i enlighet med europeisk standard	13
Mål 6. Minskat könsrelaterat våld, hatbrott och människohandel.....	14
Mål 7. En mer demokratisk och effektiv poliskår	14
Mål 8. Ett mer pluralistiskt civilt samhälle inklusive politiska partier med stärkt folklig förankring	15
Mål 9. Förbättrade förutsättningar för befolkningens demokratiska ansvars-utkrävande och deltagande i politiska processer inklusive främjande av fria val	15
Mål 10. Friare och mer oberoende media.....	16
Mål 11. Att partnerländerna i högre grad uppfyller internationella och nationella åtaganden för mänskliga rättigheter, jämställdhet (inklusive EU:s strategi för jämställdhet), och icke-diskriminering	17

Mål 12. Kvinnor och män har i högre utsträckning samma makt att forma samhället och sina egna liv.....	18
Mål 13. Ökat förtroende och försoning mellan parterna i och mellan länderna.....	18
3.3. Förbättrad miljö och begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan och klimatförändringar	19
Mål 14. Att partnerländerna i högre grad uppfyller EU:s regelverk och internationella överenskommelser för miljö, klimat och energi.....	19
Mål 15. Stärkt miljömässigt ansvarstagande hos allmänhet, näringsliv och civilsamhälle	20
Mål 16. Mer hållbar samhällsservice inom områden som vatten och avlopp, avfallshantering, energieffektivisering och förnybar energi.	21
4 Implikationer	22
Bilaga 1: Rapport P6 finansiellt år 2018	24

Om strategirapporten – syfte och upplägg

Syftet med strategirapporten är rapportera Sidas strategigenomförande till UD. Strategirapporten tjänar som underlag till vårsamråden med Utrikesdepartementet (UD) samt till Regeringskansliets (RK) resultatrapportering. Sida är avsändare och UD är målgrupp för och mottagare av strategirapporten.

Vid sidan av strategirapporten redovisar Sida sin verksamhet till regeringen genom årsredovisningen. Denna inkluderar redovisning från strategigenomförandet på en övergripande nivå per strategi. Strategirapporten går djupare och redogör för strategigenomförandet per strategimål för varje strategi och drar även framåtblickande slutsatser.

Strategirapporten är utformad i enlighet med regeringens riktlinjer för strategier. Strategirapporten ska redovisa, analysera och bedöma resultaten av strategigenomförandet i förhållande till angivna strategimål¹ samt redogöra för implikationer för det fortsatta strategigenomförandet. Vid behov ska rapporten redovisa förändringar i förutsättningarna för genomförandet. Det finns tre typer av strategirapporter:

1. **Strategirapport år 1** skrivs för strategiperiodens första år efter att en operationalisering ägt rum. Rapporten sammanfattar slutsatser och redovisar resultat från genomförandet av föregående strategi (i de fall det finns en tidigare strategi). Denna strategirapport redogör även för den förändringsteori som ligger till grund för Sidas stöd inom strategin, centrala överväganden samt hur verksamheten ska genomföras och följas upp under strategiperioden.
2. **Den årliga strategirapporten** skrivs för de åren varken en fördjupad översyn eller operationalisering ägt rum.

¹ I de tidigare resultatstrategierna används begreppet *resultat*. Denna mall använder genomgående begreppet *strategimål* i linje med gällande riktlinjer för strategier. I resultatstrategierna är resultaten klustrade kring *resultatområden*. Mallen använder dock genomgående begreppet *stödområde*.

3. **Den fördjupade strategirapporten** skrivs näst sista året av strategin efter att en fördjupad översyn ägt rum. Rapporten redogör för slutsatserna från den fördjupade översyn av strategigenomförandet som sker en gång per strategi. Den fördjupade strategirapporten ska sammanfatta genomförandet av hela strategin hittills² (bl.a. analys av resultat per strategimål) samt ge tydliga rekommendationer inför kommande strategiperiod. Den fördjupade strategirapporten utgör Sidas huvudtillfälle att lämna rekommendationer till regeringens anvisningar inför ny strategi.

Strategirapporten är en lägesuppdatering av strategigenomförandet och bedömer resultat sedan den senaste strategirapporten. Strategirapporten bygger på det underlag som finns tillgängligt vid tillfället för strategirapportens framtagande (t.ex. samarbetspartners rapporter, reserapporter, utvärderingar, analyser och mötesanteckningar).

Kapitel 1 sammanfattar Sidas bedömning av strategigenomförandet per strategimål. **Kapitel 2** ger en översikt av strategisammanhanget och beskriver den kontext (tematisk/geografisk) i vilken strategin genomförs. **Kapitel 3** redovisar resultat från strategigenomförandet. **Kapitel 4** redogör för eventuella implikationer för det fortsatta strategigenomförandet som behöver lyftas till UD.

Sida använder **trafikljus** för att sammanfatta Sidas nulägesbedömning inom ett strategimål och ge en snabb överblick av hur det går i strategigenomförandet. Bedömningen och motiveringen till denna utgör narrativet i resultatredovisningen (kapitel 3) i strategirapporten. I strategirapporten bedöms två aspekter:

1. Utvecklingen i kontexten i förhållande till **strategimål**, dvs det kontextuella område som strategimålet handlar om. Bedömningen fokuserar på hur utvecklingen går inom detta område. Sida kan inte hållas ansvarig för utvecklingen men måste förhålla sig till denna. Bedömningen ska utgå ifrån hur det ser ut vid tidpunkten för strategirapportsskrivandet och motiveras med tillgänglig information såsom studier, utvärderingar, rapporter, indikatorer/utvecklingstrender.

Bedömning av utvecklingen i kontexten i förhållande till **strategimålen**:

Grön: Utvecklingen går framåt

Gul: Utvecklingen går delvis framåt eller delvis bakåt

Röd: Utvecklingen går bakåt

2. **Portföljens** relevans, dvs huruvida den sammansatta portföljen förväntas bidra till förändring i linje med strategimålet. Med portfölj menas insatser och andra aktiviteter som genomförs i förhållande till ett strategimål. Bedömningen motiveras med Sidas förändringsteori och de prioriteringar som vägleder insatsportföljen i förhållande till utveckling i kontexten och resultat från insatser.

Bedömning av **portföljens relevans**:

Grön: Portföljen är relevant

Gul: Portföljen är delvis relevant

Röd: Portföljen är inte relevant

² Dvs. från strategins början fram till 15/4.

1 Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning

Rapporten berör implementeringen av Sveriges reformsamarbete med Östeuropa, Västra Balkan och Turkiet över perioden 2014-2020, i Bosnien-Hercegovina (BiH). Det övergripande målet är att bidra till BiH's medlemskap i EU, förbättra levnadsstandarden och minska fattigdomen. Reformsamarbetet har tre stödområden; Ökad ekonomisk integrering med EU och marknadsekonomisk utveckling, Stärkt demokrati, ökad respekt för mänskliga rättigheter och mer utvecklad rättsstat, samt Förbättrad miljö och begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan och klimatförändringar. Senaste rapporteringen om implementeringen av strategin gjordes i april 2018. Denna rapport berör perioden maj 2018 - april 2019.

Fattigdomen är fortfarande utbredd i landet. Integrering av fattigas perspektiv, jämställdhet, konfliktförebyggande, antikorruption och miljö och klimat är fortsatt viktiga teman i utvecklingssamarbetet, även för strategins återstående år. Sverige har en framträdande roll i landet som den största givaren bland EU-länderna.

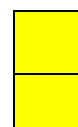
En betydande del av portföljen stödjer landets reformagenda. Flertalet svenska myndigheter samarbetar med sina lokala motsvarigheter, som Skatteverket, Lantmäteriet, Naturvårdverket och Domstolsverket. Sida ger stöd till civilsamhället i arbetet för pressfrihet, jämställdhet och konfliktförebyggande. Det finns tecken på att demokratin hotas och mediefriheten är under attack. Stöd till yttrandefrihet är fortsatt viktigt.

För att främja jobbskapande och tillväxt ges stöd till fram- och tillväxt av små och medelstora företag (SMEs) med en bred portfölj på området. Stöd till miljöområdet är fortsatt viktigt då medvetenheten om miljöproblem växer men lokala aktörer tenderar att sakna resurser för nödvändiga investeringar i miljöförbättringar och infrastruktur.

Den viktigaste slutsatsen i denna rapport är att portföljen är fortsatt relevant och projekten och programmen bidrar till BiHs reformagenda och målsättningar. Landets egna framsteg är dock långsamma på många områden och den politiska situationen svårhanterad.

Ökad ekonomisk integrering med EU och marknadsekonomisk utv.

1. Stärkt kapacitet hos institutioner för fortsatt ek. integration med EU

2. Konkurrenskraftiga små och medelstora företag

Stärkt demokrati, ökad respekt för mänskliga rättigheter och mer utvecklad rättsstat

3. En mer effektiv offentlig förvaltning med stärkt administrativ kapacitet

4. Offentliga tjänster levereras av bättre kvalitet och minskad korruption

5. Ett mer effektivt rättsväsende i enlighet med europeisk standard

6. Minskat könsrelaterat våld, hatbrott och människohandel

7. En mer demokratisk och effektiv poliskår

8. Ett mer pluralistiskt civilt samhälle

9. Förbättrade förutsättningar för demokratiskt ansvarsutkrävande och deltagande

10. Friare och mer oberoende media

11. Åtaganden för mänskliga rättigheter, jämställdhet och icke-diskriminering

12. Kvinnor och män har i högre utsträckning samma makt att utforma sina liv

13. Ökat förtroende och försoning mellan parterna i och mellan länderna

Förbättrad miljö och begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan och klimatförändringar

14. EU:s regelverk och int. överenskommelser för miljö, klimat och energi

15. Stärkt miljömässigt ansvarstagande hos allmänhet, näringsliv och civilsamhälle

16. Mer hållbar samhällsservice som vatten och avlopp, avfallshantering, energi

³ Bedömning av utvecklingen i kontexten i förhållande till **strategimålen**: Grön: Utvecklingen går framåt; Gul: Utvecklingen går delvis framåt eller delvis bakåt; Röd: Utvecklingen går bakåt.

⁴ Bedömning av **portföljens relevans**: Grön: Portföljen är relevant; Gul: Portföljen är delvis relevant; Röd: Portföljen är inte relevant.

2 Översikt av strategisammanhanget

Den politiska situationen i BiH med en komplicerad administrativ struktur och delade politiska visioner för landets framtid saktar ner reformer och EU-närmandet. I början av 2014 blockerades landets EU-integrering av den så kallade Sejdic/Finci-domen i Europadomstolen. Domen berör minoriteters politiska rättigheter och BiH har ännu inte implementerat nödvändiga reformer. Medel till utvecklingssamarbetet skars ner för att markera den oacceptabla politiska fastlåsnings. Mot slutet av 2014 beslutade EU att ändra sin ansats och istället fokusera på stöd till landets socioekonomiska reformer. Viktiga framsteg gjordes, till exempel publiceringen av resultatet från den omstridda folkräkningen från 2013, etableringen av en koordineringsmekanism för EU-närmandet, och en justering av SAA-protokollet (Stabilisation and Association Agreement). En medlemsansökan kunde lämnas in till EU i februari 2016. Det tog BiH från våren 2017 till februari 2018 att lämna in svaren på EU-kommissionens första frågebatteri med tusentals frågor om landets styre och struktur. En andra omgång frågor besvarades nyligen och BiH inväntar nu kommissionens utlåtande om landets medlemsansökan.

Enligt Världsbanken är tillväxten i BiH fortsatt stabil och uppskattas till 3,2 % under 2018, en ökning från 3 % 2017. Tillväxten 2018 stimulerades av ökade offentliga investeringar och konsumtion. Effekterna på arbetsmarknaden var mindre än önskat med en minskning i arbetslösheten från 20 % till fortsatt höga 18,4 %. Majoriteten av jobben tillkom inom industri och tjänster medan sysselsättningen inom jordbruket minskade⁵. Brist på kvalificerad arbetskraft är en fortsatt viktig faktor bakom den låga investeringsgraden. Ett stort antal personer emigrerar varje år, främst till EU, för att hitta arbete.

BiH är ett av Europas minst urbaniserade länder, en majoritet av befolkningen bor på landsbygden. Fattigdomen är relativt hög. Enligt den senaste hushållsundersökningen från 2015 lever en sjättedel av befolkningen under den relativa fattigdomsgränsen. Fattigdomen är större på landsbygden än i städer⁶. Många fattiga hushåll är beroende av remitteringar från utlandet. Den romska minoriteten (80 000-100 000 personer) är särskilt utsatt – 69 % av romer lever under den nationella fattigdomsgränsen. Landets Gini-koefficient har varit relativt stabil det senaste decenniet på runt 0,33⁷.

Jämställdhet är fortsatt en utmaning och ett prioriterat område för det svenska stödet. Drygt 47 % av landets kvinnor över 15 år har utsatts för psykiskt eller fysiskt våld⁸. Kvinnors deltagande på arbetsmarknaden och genomsnittliga inkomst är betydligt lägre än mäns. Deras politiska representation är marginell. En brist på ansvarsutkrävande och hög korruption präglar politiken, men positiva undantag finns särskilt på lokal nivå.

⁵ World Bank – Western Balkans Regular Economic Report No. 14, 2018

⁶ Agency of Statistics Bosnia and Hercegovina – 2015 Household Budget Survey

⁷ World Bank – Western Balkans Regular Economic Report No. 14, 2018

⁸ Agency for gender equality in BiH – Prevalence and Characteristics of Violence against women and girls in BiH, 2013

Förbättringar sker på miljöområdet, men mycket återstår att göra inom t.ex. energieffektivitet, infrastruktur för avfallshantering och sanitet och minskade utsläpp och föroreningar. Ekonomiska begränsningar är ofta ett hinder. Investeringar och lån från internationella aktörer är centrala. Landets egna institutioner måste prioritera miljöområdet mer, särskilt för att leva upp till EUs acquis.

Totalt strategibelopp: 8,24 miljarder SEK	Utbetalat belopp hittills: 5,89 miljarder SEK, varav 728 miljoner SEK i BiH	Antal insatser 2018: 55
---	---	-----------------------------------

2.1 Förändringar i strategisammanhanget

Det har funnits vissa ljuspunkter under året, men överlag är reformtakten långsam. Den politiska strukturen som ger det statliga styret en relativt svag kontroll över många centrala politiska frågor och en uppenbart svag politisk vilja innebar att reformarbetet i stort sett upphörde under upptakten till och efterdyningarna efter de allmänna valen i oktober 2018. Valkampanjerna startade tidigt. Fortfarande har inga nya regeringar tillsatts på statlig nivå och i entiteten Federationen BiH. Bara entiteten Republika Srpska har en ny regering. Valen minskade ytterligare viljan till politiskt samarbete vilket försvagade kapaciteten för att genomföra reformer och ny lagstiftning.⁹

EU, medlemsstaterna och andra internationella aktörer sätter ständigt press på landet att genomföra reformer och anta centrala strategier. EUs kommissionär för grannskapspolitik och utvidgning, Johannes Hahn, har besökt landet flera gånger för att uppmana politiska ledare att återuppta fokus på reformer och EU-närmandet. De mycket långsamma framstegen har kritiserats av flera EU-ledare som Mogherini, Hahn och Juncker under rapporteringsperioden.

Fortfarande kan vissa framsteg ses. Efter antagandet av flera centrala politiska strategier har en betydlig summa i nya IPA-medel från EU blivit tillgängliga under 2019.

2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget

Tabell 1. Givarkontext

Biståndets (totala) andel av statsbudgeten utgör cirka 7,5 % (2016)	Strategins andel av det totala biståndet är cirka 4 %.
Det finns ingen gemensam givarstrategi.	Gemensamma EU-strategin gäller 2014- 2020. Det finns ingen EU-gemensamprogrammering.
De fem största givarna är: EU, USA, Sverige, Tyskland och Schweiz (Turkiets allokeringar är okända).	EU är den största givaren. Av EU MS är Sverige den största givaren.
Inget EU-delegerat samarbete	

Sida har en bred portfölj under de tre stödområdena. Sveriges roll i att främja EU-närmandet är viktig. Sverige har en framträdande roll i landet, känt för flexibilitet och betoning på hållbarhet och ägarskap i alla sektorer. Sveriges arbete för jämställdhet och den feministiska utrikespolitiken tas i stor utsträckning i beaktande av styrande på alla nivåer i BiH. Även stödet på miljöområdet har fått bred

⁹ BIRN – "Bosnia's Nationalist Leaders Move Closer to Forming Govt", March 19 2019
<https://balkaninsight.com/2019/03/19/bosnias-nationalist-leaders-move-closer-to-forming-govt/>

uppmärksamhet. Starkt kommunikationsarbete med fokus på jämställdhet och miljö har observerats av media likväl som medborgare och politiker.

Samarbete med svenska myndigheter fortsätter under alla stödområden och är en positiv komponent i portföljen. Sida samfinansierar för närvarande program tillsammans med EU, FN, IFIs, Schweiz och USAID.

EU har utökat antalet sektorer som får IPA-stöd och Världsbanken tillgängliggör lån i flertalet sektorer. Schweiz och Tyskland, de andra stora bilaterala givarna, ökar sin allokering till BiH. Storbritannien fortsätter med sin stora Good Governance Fund och stödet till BiHs EU-närmande, oavsett Brexit.

Från slutet av 2014 till början av 2016 minskade Sveriges allokering till utvecklingssamarbetet med BiH med cirka 33 % på grund av höga migrationskostnader. Från 2017 ökade allokeringen igen och är 2018 och 2019 160 MSEK per år.

2.3 Synergier med andra svenska strategier

Ett nära samarbete och informationsutbyte med Sidas regionala och bilaterala portfölj under strategin fortsätter. Civil Rights Defenders (CRD), Kvinna till Kvinna (KtK) och arbete med Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling (EBRD) är exempel på sådana regionala och bilaterala samarbeten. Sidas allokering till International Centre for Local Democracy (ICLD) är viktigt och ICLD rapporterade under 2018 bland annat om arbetet med SDG-mål 5 i 3 städer i BiH¹⁰.

Genom CIVSAM-strategin är flertalet svenska civilsamhällesorganisationer verksamma i landet och arbetar inom bland annat jämställdhet, landsbygdsutveckling och fackföreningsrörelser. Sidas bilaterala stöd tangerar och komplementerar dessa insatser.

I linje med Addis Abeba-agendan samarbetar svenska Skatteverket framgångsrikt med BiHs fyra skattemyndigheter. Vidare har Sida ett lyckat partnerskap med USAID inom lånegarantier. Garantierna görs med tre lokala banker och uppskattas ha en hävstångsfaktor på 7.

Sidas strategi och arbete i BiH har många synergier med Sveriges Nationella Handlingsplan för implementeringen av FNs säkerhetsråds resolution om Kvinnor, Fred och Säkerhet (1325) för 2016-2020. BiH är ett av prioritetsländerna för handlingsplanen. Mycket av Sidas arbete under stödområde 2 är högst relevant även för 1325-handlingsplanen.

3 Resultatredovisning

Sidas bidrag till förändring på strateginivå

Totalt 153 MSEK utbetalades under 2018 och fördelades under stödområdena enligt följande: stödområde 1 60 MSEK (ca 39 %), stödområde 2 77 MSEK (ca 50 %), stödområde 3 16 MSEK (ca 10 %). Jämfört med tidigare år innebär detta en volymminskning för stödområde 3. Sida arbetar på att öka allokeringar till miljöområdet. En ny insats inom hantering av föroreningar med drygt 50 MSEK över

¹⁰ ICLD Research Report No. 12, Global talk-Local Walk

5 år är i planeringsstadiet och förväntas starta under 2019. Förberedelser för en större insats till stöd för att utveckla entiteternas miljöstrategier pågår.

Sannolikheten för att resultat skall uppnås på insatsnivå bedöms vara god under alla stödområden. Insatsportföljen bedöms överlag vara relevant för strategin. Externa faktorer, där BiHs mycket långsamma reformtakt är övergripande, kan dock begränsa Sidas möjlighet att skapa förändringar på strateginivå. Strategiskt arbete med både offentliga, privata och civila aktörer som är positiva till förändringar är en viktig del av portföljen. Givarkoordinering, inte minst när EU utökar sitt IPA-stöd, blir allt viktigare för att Sida skall kunna bidra till övergripande förändringar.

3.1 Ökad ekonomisk integrering med EU och marknadsekonomisk utveckling

Mål 1. Stärkt kapacitet hos institutioner för fortsatt ekonomisk integration med EU

Strategimål

Inga större framsteg gjordes under året och utvecklingen mot strategimålet bedöms därför vara gul.

Reformagendan som antogs 2015 upphörde att gälla i samband med de allmänna valen i oktober 2018. Implementeringen av agendan var ojämn och tyder på en överambition i antalet mål och prioriteringar. Det är möjligt att en ny Reformagenda antas under 2019, men kan ske senare.

Enligt EU är centrala problem bland annat en bristande företagsmiljö, en obalanserad arbetsmarknad, svag institutionell kapacitet, och ett dåligt investeringsklimat. Den informella ekonomin är stor.¹¹ Implementeringen av nödvändiga ekonomiska reformer var mycket begränsad under 2018 och IMF pausade landets lån i upptakten till valet sedan båda entiteterna genomfört populistiska och ohållbara ekonomiska reformer¹². Landet lyckades oavsett detta upprätthålla en makroekonomisk stabilitet. Standard & Poor uppgraderade nyligen BiHs ekonomiska utsikter från ”stabila” till ”positiva” och motiverar detta bland annat med att trots ”konstant politisk kris” är landet motståndskraftigt och ekonomin fortsätter växa¹³.

Under 2017 och 2018 var svenskt stöd genom FARMA II avgörande för framtagandet av en statlig strategi för landsbygdsutveckling som antogs i början av 2018. Detta har möjliggjort IPA-stöd till sektorn och EU kommer allokera runt 30 MEUR under 2019 till stöd för landsbygdsutveckling.

Portfölj

Portföljen är bred och Sida har framgångsrika insatser inom utvalda sektorer och portföljens relevans bedöms därför vara grön.

¹¹ EU - Bosnia and Herzegovina Progress Report, 2018

¹² Reuters - IMF warns Bosnia over law on war veterans' benefits, July 2018.

<https://www.reuters.com/article/bosnia-imf-warning/imf-warns-bosnia-over-law-on-war-veterans-benefits-idUSL8N1U546B>

¹³ bne - S&P raises Bosnia's outlook for the first time since 2012, March 2019.

<http://www.intellinews.com/sandp-raises-bosnia-s-outlook-for-the-first-time-since-2012-157872/>

Det statliga ministeriet för internationell handel och ekonomiska relationer (MOFTER) är en nyckelpartner i arbetet med att begränsa sjukdomar inom boskap och förbättra jordbruksregleringar¹⁴ vilket möjliggör ökad export och handel med animaliska produkter. FARMA II¹⁵ som Sida finansierar med USAID har också spelat en stor roll i att stärka regleringar och kontroller som möjliggjort export av flera nya varugrupper till EU.

Tillsammans med Lantmäteriet och lokala myndigheter stöttar Sida förbättrad landadministration¹⁶. Projektet ämnar bland annat att skapa ett adressregister och register över försäljningar av fastigheter för att uppfylla EU-krav på området. En utvärdering under 2018 visade positiva resultat och en tredje fas i projektet förbereds. Ett projekt tillsammans med FN¹⁷ arbetar med privata och offentliga sektorn för att stärka deras kapacitet att implementera Agenda 2030 och skapa en hållbar ekonomisk utveckling. Som ett svar på goda resultat har Sida utökat medlen och projektperioden under 2018.

Antalet insatser som bidrar till mål 1 är 8. Utbetalningar under 2018 uppgick till 38 MSEK.

Mål 2. Konkurrenskraftiga små och medelstora företag som utgör en större del av ekonomin

Strategimål

Inga större framsteg gjordes under året och utvecklingen mot strategimålet bedöms därför vara gul.

Omkring 70 % av arbetstillfällena och 62 % av värdeskapandet i ekonomin finns i företag med färre än 250 anställda. Små och medelstora företag (SMEs) har i regel lägre produktivitet per anställd än större företag¹⁸. SMEs andel av ekonomin är i nivå med genomsnittet i EU¹⁹.

Tillväxten av SMEs begränsas av svaga och ibland icke-existerande strategiska ramverk med icke-harmoniserad lagstiftning och företagsmiljö, ineffektiv byråkrati på alla nivåer och statlig överrepresentation i ekonomin. Utbildningssystemet är dåligt matchat med en modern ekonomis behov vilket skapar betydande problem på arbetsmarknaden. Sammantaget bidrar dessa faktorer till svag konkurrenskraft, låga löner inom privat sektor, och låg tillväxt i antalet arbetstillfällen²⁰. BiH hade en något högre poäng i Världsbankens Doing Business Index 2019 jämfört med 2018 men tappade i rankningen då andra ekonomier förbättras i snabbare takt.²¹

En positiv faktor är stabiliteten i finanssektorn som domineras av utländska banker. Det finns också en stabil undersektor för mikrokrediter. Trots detta rapporteras bristande tillgång till finansiering vara ett

¹⁴ 10234 MoFTER support SVO LSD & 11602 Enhancing Export Potential & Improving Competitiveness of BiH Agri Producers

¹⁵ 55060027 Agricultural Market Activity AMA - FARMA II

¹⁶ 55060031 Improvement of land administration BiH Phase 2

¹⁷ 10495 SDGs and Agenda 2030 in BiH

¹⁸ Agency for Statistics of Bosnia and Hercegovina – Structural Business statistics 2017

¹⁹ Eurostat – Structural Business Statistics 2016

²⁰ World Economic Forum – Global Competitiveness Index 2018, Bosnia and Hercegovina country profile.

http://reports.weforum.org/pdf/gci4-2018/WEF_GCI4_2018_Profile_BIH.pdf

²¹ The World Bank – Ease of doing business in Bosnia and Hercegovina, 2019.

<http://www.doingbusiness.org/en/data/exploreconomies/bosnia-and-hercegovina>

problem för många företagare vilket beror på företagsklimatet, konservativa långgivare och bristande kvalitet i efterfrågan²².

Portfölj

Sidas portfölj innehåller insatser inriktade både på strukturella förändringar i lagstiftningen och direkt stöd till SMEs och relevansen bedöms därför vara grön.

För att svara på utmaningarna i sektorn stöttar Sida flertalet initiativ inom ungdomars företagande, tillväxt och innovationer inom SMEs genom t.ex. Challenge funds och ungdomsorganisationer²³. En viktig insats inriktad på att förbättra och harmonisera det institutionella ramverket för SMEs startade under 2017 men aktiviteterna försenades något under 2018 på grund av valet²⁴. FARMA II-projektet med USAID²⁵ inriktar sig på både institutionella reformer och tillväxt inom jordbrukssektorn. Projektet genomgick en förändring under 2018 vilket resulterade i en betydligt större allokering till små investeringsbidrag.

Under 2018 startades ett nytt samarbete med Världsbanken som genomför ett pilotprojekt inom arbetsförmedlingstjänster till unga tillsammans med den privata sektorn²⁶. Sida har ett framgångsrikt samarbete med USAID inom lånegarantier som förbättrar SMEs tillgång till krediter. Under 2018 genomfördes en studie för att förbereda för nya garantier i fler sektorer som förhoppningsvis kan starta under 2019.

Antalet insatser som bidrar till mål 2 är 9. Utbetalningar under 2018 uppgick till 22 MSEK.

3.2. Stärkt demokrati, ökad respekt för mänskliga rättigheter och mer utvecklad rättsstat

Mål 3. En mer effektiv offentlig förvaltning med stärkt administrativ kapacitet att genomföra reformer för EU-närmandet

Strategimål

På grund av små förändringar under året bedöms utvecklingen mot strategimålet vara gul.

Reform av offentliga sektorn i BiH är ett av landets prioriteringar för fortsatt socioekonomisk utveckling och EU-närmande. Enligt EU är BiH på ett tidigt stadie i reformerandet av offentliga sektorn och inga betydande framsteg har gjorts det senaste året²⁷. Bristande politiskt stöd för statliga reformer och fragmenteringen av offentliga institutioner hindrar initiativ för att genomföra institutionella och lagstiftande reformer. En statlig strategi för offentliga reformer utarbetas men har ännu inte antagits av alla administrativa nivåer.

Portfölj

²² EIB - Assessment of financing needs of SMEs in the Western Balkans countries, August 2016.

https://www.eib.org/attachments/efs/assessment_of_financing_needs_of_smes_bosnia_herzegovina_en.pdf

²³ 55060034 Challenge 2.0, 11328 Institute for youth development, KULT & 11689 MOZAIK Collective Impact for Youth-Lonac.ba

²⁴ 10496 Small Business Act Strategic Framework

²⁵ 55060027 Agricultural Market Activity AMA - FARMA II

²⁶ 11323 Integrated private employment services pilot

²⁷ EU - Bosnia and Herzegovina Progress Report, 2018

Sida finansierar flertalet kapacitetsbyggande insatser inom offentliga sektorn med EU-närmande och uppfyllandet av EU-standarder som mål. Utöver detta går stöd även direkt till myndigheter som ansvarar för EU-koordinering. Till följd av detta bedöms portföljens relevans vara grön.

Projektet med Skatteverket för att reformera skatteadministrationen har uppnått goda resultat under projektets första år. Konstruktivt samarbete sker med alla fyra skattemyndigheter i landet²⁸. Genom PARM-projektet²⁹ övervakas framstegen inom implementeringen av statliga reformer och strategier för offentliga sektorn. Projektet upphörde i december men en fortsättning planeras tillsammans med Transparency International (TI) och Civic Civil Initiative.

Sida ger stöd till ministeriet för EU-integration för att effektivisera koordineringen och implementeringen av EUs olika stödprogram³⁰. Under 2018 startades ett partnerskap mellan Sida och FBiHs regering för att stötta federationens ministerium för EU-koordinering³¹.

Antalet insatser som bidrar till mål 3 är 9. Utbetalningar under 2018 uppgick till 18 MSEK.

Mål 4. Offentliga tjänster levereras av bättre kvalitet utifrån principer om icke-diskriminering och lika rättigheter och med minskad korruption

Strategimål

På grund av små förändringar under året bedöms utvecklingen mot strategimålet vara gul.

Lokala myndigheter har en central roll i att leverera offentliga tjänster till medborgare. Inspirerande framsteg har gjorts av vissa lokala myndigheter de senaste åren, pådrivet av internationella aktörer och lokala ledare. Tyvärr återstår stora problem och strukturella svagheter i lokala myndigheters kapacitet på grund av bristande juridiska, institutionella, ekonomiska och politiska ramverk.

Det finns en aktuell statlig strategi och handlingsplan för antikorrupktion (2015-2019), men arbetet med anti-korrupktion har inte gett några större resultat under 2018. Transparency International pekar ut myndigheternas svaga kapacitet att implementera handlingsplanerna som ett stort problem. I Corruption Perceptions Index för 2018 får BiH en poäng på 38 (på en skala 0 till 100 där 100 är minst korrupt) och rankas på 89:e plats av 180 undersökta länder. Inga betydande förbättringar ses jämfört med föregående år³².

Portfölj

Tack vare en bred portfölj där antikorrupktion integreras i samarbetet med myndigheter, medier och NGOs bedöms portföljens relevans vara grön.

Fortsatt stöd ges till kommuner för att stärka ansvarsutkrävandet inom lokal administration, transparens och folkligt deltagande, samt för att utveckla bättre och mer effektiva tjänster till medborgarna. Projekt inriktade på olika administrativa nivåer finansieras tillsammans med Schweiz och genomförs i samarbete med lokala och svenska myndigheter, bland annat SKL³³.

Antalet insatser som bidrar till mål 4 är 11. Utbetalningar under 2018 uppgick till 14 MSEK.

²⁸ 10174 Tax Reform System

²⁹ 55000025 PARM

³⁰ 1320 Support to DEI-NIPAC

³¹ 11324 Strengthening coordination of EU integration processes in Federation BiH

³² <https://ti-bih.org/indeks-percepcije-korupcije-bih-stagnira-paralizovana-korupcijom/>

³³ 55060033 Capacity Development of the Associations of Municipalities and Cities in B&H & 55000024 Strengthening Local Communities

Mål 5. Ett mer effektivt rättsväsende, som i högre utsträckning garanterar rätten till en rättvis rättegång, i enlighet med europeisk standard

Strategimål

Nödvändiga reformer kvarstår främst på politisk nivå, och inga förbättringar gjordes under året. Utvecklingen mot strategimålet bedöms därför vara gul.

BiHs rättssystem har en viss kapacitet att implementera EUs acquis och leva upp till internationella standarder. Framsteg under 2018 innefattade antagandet av en reformstrategi för rättssektorn och tillhörande uppföljnings- och rapporteringssystem. High Judicial and Prosecutorial Council (HJPC) antog en detaljerad handlingsplan för att implementera EU-kommissionens rekommendationer. De flesta återstående åtgärderna måste dock göras av de lagstiftande församlingarna. Att minska antalet eftersläpande ärenden i domstolarna och reformera tillämpningen av lagar är nödvändigt. Politiskt motiverade hot mot rättsväsendet fortsatte. Rättsväsendets självständighet behöver stärkas³⁴.

Portfölj

Sida har ett långvarigt och framgångsrikt samarbete med den viktigaste aktören inom rättssektorn och flertalet positiva samarbeten med bland annat NGOs och portföljens relevans bedöms därför vara grön.

Sidas främsta partner på området är HJPC. HJPC blir allt mer effektiva i att koordinera och implementera reformer som svar på EU-krav. Tillsammans med Domstolsverket arbetar HJPC för att förbättra domstolars effektivitet och parar ihop svenska och lokala domstolar för kapacitetsutveckling. 6 fler domstolar planeras att paras ihop under 2018-2019³⁵. Sida stöttar också HJPC i viktiga aktiviteter för att främja jämställdhet i domstolarna och förbättra tillgången till rättskipning för sårbara grupper som minoriteter och unga.

I kontrast till framstegen i arbetet med HJPC gjordes inga framsteg av BiHs justitiedepartement i projektet med det statliga fängelset³⁶. Sida var medfinansiär av fängelset som färdigställdes 2017. På grund av politiska blockeringar har fängelset ännu inte kunnat öppna.

Under 2018 avslutades Juvenile Justice-projektet med UNICEF³⁷. Som ett svar på det goda samarbetet påbörjade Sida ett kärnstöd till UNICEFs Child Protection Pillar³⁸. Under 2019 kommer projektet Gender in Justice avslutas³⁹. Projektet har framgångsrikt arbetat för jämställdhet, förebyggande av sexuella trakasserier och ökad medvetenhet om våld i hemmet inom rättsväsendet.

Antalet insatser som bidrar till mål 5 är 5. Utbetalningar under 2018 uppgick till 16 MSEK.

³⁴ EU - Bosnia and Herzegovina Progress Report, 2018

³⁵ 55060023 HJPC Judicial and prosecutorial efficiency Phase 2

³⁶ 76003989 State prison

³⁷ 55000018 Justice for Children 2

³⁸ 11388 Child protection programme UNICEF

³⁹ 11299 The Gender and Justice Project/Atlantic initiative

Mål 6. Minskat könsrelaterat våld, hatbrott och människohandel

Strategimål

På grund av små förändringar under året bedöms utvecklingen mot strategimålet vara gul.

Uppskattningsvis 47 % av kvinnor över 15 år i BiH har utsatts för psykiskt eller fysiskt våld⁴⁰. BiH har ratificerat ett stort antal internationella konventioner om jämställdhet men den faktiska implementeringen är svag på grund av lågt ansvarsutkrävande och bristande uppföljning. Bristerna beror främst på svag politisk vilja och kapacitet för tillämpning.⁴¹

Lagstiftningen inom hatbrott är harmoniserad och tillräcklig, men även här brister implementeringen. En ökning i människohandel har noterats under senare år. BiH är det mest sårbara landet i regionen när det kommer till modernt slaveri, men förekomsten uppskattas fortfarande vara relativt låg⁴². Lagstiftningen inom människohandel på olika administrativa nivåer och entiteter är inte harmoniserad vilket försvårar det förebyggande arbetet.

Portfölj

Sidas portfölj är stark inom könsrelaterat våld och hatbrott. Inga insatser relaterade till människohandel.

Sida stöttar civilsamhällesorganisationer i arbetet mot könsrelaterat våld genom KtK⁴³ som samarbetar med fyra kvinnorrättsorganisationer i hela landet. Svenskt stöd går fortsatt till UN Women⁴⁴ i deras arbete för att förebygga könsbaserat våld och skydda offer. UN Women har på innovativa sätt arbetat med män och pojkar för att förebygga våld genom att ändra attityder och beteenden⁴⁵.

CRD har arbetat brett med människorättsorganisationer under 2018 som var projektets sista år. CRD och deras partners hade under året ett fokus på hatbrott kopplade till migrationskrisen som utbröt i BiH våren 2018⁴⁶. Även Sarajevo Open Centre (SOC)⁴⁷ arbetar med hatbrott, främst mot HBTQ-personer.

Antalet insatser som bidrar till mål 6 är 5. Utbetalningar under 2018 uppgick till 6 MSEK.

Mål 7. En mer demokratisk och effektiv poliskår

Strategimål

Portfölj

Inga relevanta insatser har ännu identifierats inom detta område där Sveriges stöd skulle ha ett mervärde

⁴⁰ Agency for gender equality in BiH – Prevalence and Characteristics of Violence against women and girls in BiH, 2013

⁴¹ EU - Bosnia and Herzegovina Progress Report, 2018

⁴² Global Slavery Index 2018

⁴³ 12022 Supp Women's Civil Society in improving the inst. resp. to GBV in BiH 2018-2020

⁴⁴ 55060054 UN Women standards for ending GBV 2016-2019

⁴⁵ Final Draft (Final Evaluation of the project "Standards and engagement for ending violence against women and domestic violence in BiH, March 2016-February 2019"), 17 January 2019 (Evaluator John Vijghen & Maja Barisic)

⁴⁶ Civil Rights Defenders (CRD) "Annual Narrative Progress Report 2017", submitted to Sida 30 April 2018.

⁴⁷ 12030 Sarajevo Open Centre Strategic Plan 2018-20

Mål 8. Ett mer pluralistiskt civilt samhälle inklusive politiska partier med stärkt folklig förankring

Strategimål

Positiva men även negativa trender kan ses. Utvecklingen mot strategimålet bedöms därför vara gul.

Under senare år har vissa framsteg setts i etableringen av ett institutionella mekanismer för samarbete mellan civilsamhället och offentliga sektorn, och i offentlig finansiering av civilsamhällesorganisationer (CSOs). Ett strategiskt ramverk för samarbete med civilsamhället behöver fortfarande utvecklas och antas på alla administrativa nivåer⁴⁸.

Det förekommer fortfarande hot mot demokratiska strukturer och utrymmet för civilsamhället minskar. Under 2018 observerades intensifierade försök från myndigheter att begränsa mötesfriheten och fredliga protester. RS försök att införa särskilda lagar för utländskt finansierade NGOs är oroväckande⁴⁹. Händelser under 2018 i RS, där en ung mans omtvistade dödsfall lett till sociala protester som hotat det politiska ledarskapet, har resulterat i ytterligare begränsningar av friheter.⁵⁰

Portfölj

Sida har positiva samarbeten med civilsamhället på strategiska områden, och även en insats inriktad på mer folkligt inflytande över politiska partier, främst för kvinnor. Portföljens relevans bedöms därför vara grön.

Sidas bilaterala stöd till CRD avslutades i december 2018. Under året har CRD arbetat med tillgång till rättsskipning, rätt till tillgång till information och mänskliga rättigheter. Sida stöttar fortsatt HBTQ-personer genom SOC⁵¹ som under året arrangerade flertalet evenemang fokuserade på HBTQ-personers rättigheter⁵². Projektet Women in Elections⁵³ som genomförs av UNDP startade under året och fokuserar på att öka kvinnors inflytande över politiken och mer pluralistiska politiska perspektiv.

Antalet insatser som bidrar till mål 8 är 2. Utbetalningar under 2018 uppgår till 2 MSEK.

Mål 9. Förbättrade förutsättningar för befolkningens demokratiska ansvarsutkrävande och deltagande i politiska processer inklusive främjande av fria val

Strategimål

Utvecklingen mot strategimålet bedöms vara gul då 2018 års val inte innebar några förbättringar jämfört med tidigare val och i övrigt har landet inte tagit några steg för att åtgärda problem i de demokratiska institutionerna.

I The Economist's demokratiindex för 2018 rankades BiH på plats 101 globalt och plats 20 i Östeuropeiska regionen. The Economist räknar BiH som en "hybridregim". Denna regimtyp karaktäriseras av regeringar som sätter press på politiska motståndare, osjälvständiga rättsväsenden,

⁴⁸ EU - Bosnia and Herzegovina Progress Report, 2018

⁴⁹ Human Rights Watch – World report 2019, Events in Bosnia-Herzegovina <https://www.hrw.org/world-report/2019/country-chapters/bosnia-and-herzegovina>

⁵⁰ BBC - Bosnia protests: Davor Dragicevic defiant after arrest, December 2018. <https://www.bbc.com/news/world-europe-46684661>

⁵¹ 12030 Sarajevo Open Centre Strategic Plan 2018-20

⁵² "2017: The year of challenges, Annual report of the Sarajevo Open center (Submitted, April 2018)

⁵³ 11436 Women in Elections

utbredd korruption, trakasserier och hot riktade mot medier, och en bristande rättssäkerhet⁵⁴.

Majoriteten av BiH's befolkning anser inte att civilsamhället eller medier effektivt kan utkräva ansvar från det politiska styret. En stor majoritet (78 %) har aldrig deltagit i offentliga politiska handlingar såsom protester, debatter, eller öppet delat sina politiska åsikter⁵⁵.

OSSEs valobservatörer fann att 2018 års allmänna val var "genuinely competitive but characterized by continuing segmentation along ethnic lines. Voters were presented with a wide choice of candidates, who were able to campaign freely [...] Overall, the upper levels of the election administration ran the elections efficiently."⁵⁶ OSSE fann dock flera områden där BiH bör genomföra reformer eller förbättringar för att försäkra fria val. Minoriteters politiska rättigheter är fortfarande inte jämlika. Problemen med vallagarna är fortfarande inte fullt ut lösta och näst största staden Mostar har inte kunnat hålla lokala val sedan 2008. Under 2018 rapporterades flera fall där medborgare anmält BiH till Europadomstolen för Mänskliga Rättigheter för bristerna i vallagarna⁵⁷.

Portfölj

Sida har inga insatser direkt inriktade på valprocesser eller demokratisering men har en insats för att öka kvinnors politiska deltagande. Portföljens relevans bedöms därför vara gul.

BiH har en mycket komplicerad politisk struktur karaktäriserad av etniska spänningar och nationalistiska intressen vilket gör det till ett känsligt område för insatser. De demokratiska problem som identifieras av internationella institutioner kräver i flera fall kontroversiella ändringar av landets konstitution och vallagar för att få bukt med. Utrymmet för progressiva och konstruktiva politiska aktörer är litet och möjligheterna till stöd därför begränsat. Sidas enda insats under det här målet är det tidigare nämnda Women in Elections. Utbetalningar under 2018 uppgick till 1 MSEK.

Mål 10. Friare och mer oberoende media

Strategimål

Medier fortsatte attackeras under året och utvecklingen bedöms därför vara röd.

Självcensur bland medieaktörer är ett problem i BiH och försvagar demokratin⁵⁸. Hot mot journalister och fria mediaorganisationer fortsatte rapporteras under året. 2018 registrerade landets journalistförbund 41 attacker mot journalister, varav 7 fysiska attacker och 8 direkta hot från politiker⁵⁹. Detta speglar intoleransen mot rapportering om bland annat missbruk av offentliga medel, korruption, krigsbrott och liknande politiskt känsliga ämnen. Mediers finansiella självständighet är ett annat problemområde⁶⁰.

Portfölj

⁵⁴ <http://www.pulse.ba/index.php/bih/politics-pulse/2416-the-economist-publishes-2018-democracy-index-bosnia-and-herzegovina-in-the-group-of-hybrid-regimes>

⁵⁵ Regional Cooperation Council – Balkan Public Barometer survey 2018

⁵⁶ OSCE - ODIHR Election Observation Mission Final Report, January 2019, p. 1

⁵⁷ BIRN - ECHR Lawsuit Awaits Bosnia Over Mostar Elections, December 2018.

<https://balkaninsight.com/2018/12/10/lawsuit-awaits-bosnia-over-mostar-elections-deadlock-12-07-2018/>

⁵⁸ Reporters Without Borders, 2018 World Press freedom index

⁵⁹ Human Rights Watch – World report 2019, Events in Bosnia-Herzegovina <https://www.hrw.org/world-report/2019/country-chapters/bosnia-and-herzegovina>

⁶⁰ EU – Bosnia and Herzegovina progress report 2018

Sidas portfölj innehåller stöd till flera mycket viktiga självständiga medieaktörer och relevansen bedöms därför vara grön.

Sidas stöd till Centre for Investigative Reporting (CIN)⁶¹ fortsatte. CIN utför undersökande journalistik om bland annat folkhälsa, offentliga upphandlingar, subventioner, politikers egendomsinnehav, och organiserad brottslighet⁶².

Webbportalen BUKA⁶³ producerade och publicerade 75-100 journalistiska reportage under de första sex månaderna av 2018. De rapporterar om bland annat luftföroreningar, politisk instabilitet, etniska spänningar, den höga arbetslösheten, HBTQ-personer och andra minoriteters utmaningar, och försoningsprocesser. Webbplatsen hade över 4 miljoner besök under denna period⁶⁴.

Antalet insatser som bidrar till mål 10 är 3. Utbetalningar under 2018 uppgick till 4 MSEK.

Mål 11. Att partnerländerna i högre grad uppfyller internationella och nationella åtaganden för mänskliga rättigheter, jämställdhet (inklusive EU:s strategi för jämställdhet), och icke-diskriminering

Strategimål

Inga framsteg gjordes under året för att åtgärda de systematiska bristerna i implementeringen av lagar och konventioner, och utvecklingen bedöms därför vara gul.

BiH har ratificerat alla relevanta europeiska och internationella konventioner om mänskliga rättigheter, men strategierna och resurserna som krävs för att leva upp till dem är otillräckliga⁶⁵. Ett positivt exempel på att rättsliga institutioner upprätthåller skyddet för mänskliga rättigheter och anti-diskriminering var Konstitutionsdomstolens beslut i december 2018 rörande en överklagan inlämnad av SOC och andra civilsamhällesorganisationer. Domstolen kom fram till att Sarajevo Kanton brutit mot HBTQ-personers rätt till mötesfrihet genom att inte upprätthålla säkerheten för deltagare i en festival 2014⁶⁶.

En ny lag om skydd mot våld i hemmet antogs av Brcko-distriktet i början på 2018. Under året har landets uppföljning av Istanbulkonventionen undersökts av jämställdhetsmyndigheten tillsammans med lokala civilsamhällesorganisationer och UN Women.

Portfölj

Sidas portfölj innehåller direkt stöd till jämställdhetsmyndigheten och viktiga CSOs. Relevansen bedöms därför vara grön.

FIGAP-projektet som stöttar BiHs jämställdhetsmyndigheter avslutades under 2017 och en fortsättning till 2020 avtalades under 2018⁶⁷. Projektets andra fas försenades på grund av interna politiska motsättningar. Under slutet av 2018 kunde dock resultat börja ses. En handlingsplan för jämställdhet 2018-2022 antogs likväl som en handlingsplan för landets implementering av FN säkerhetsråds resolution 1325.

⁶¹ 55060035 Centre for Investigative Reporting, CIN 2016-2019

⁶² CIN” Report for 2017”, submitted 4 April 2018.

⁶³ 11330 BUKA, independent web portal for investigative journalism

⁶⁴ CID/BUKA,” Semi-Annual Report 1 December 2017-30 June 2018). Submitted 2nd October 2018

⁶⁵ EU - Bosnia and Herzegovina Progress Report, 2018

⁶⁶ E-mail, Vladana Vasic (SOC) dated 16 January 2019: Constitutional Court of BiH, ruling.

⁶⁷ 55060024 Gender Action Plan Phase 2

Övriga insatser som bidrar till målet är bland annat Gender in Justice och samarbetena med SOC och CRD.

Antalet insatser som bidrar till mål 11 är 5. Utbetalningar under 2018 uppgick till 7 MSEK.

Mål 12. Kvinnor och män har i högre utsträckning samma makt att forma samhället och sina egna liv

Strategimål

Inga större framsteg gjordes under året och utvecklingen mot strategimålet bedöms därför vara gul.

Kvinnor är underrepresenterade både i den politiska och ekonomiska sfären. Kvinnor utgör bara en tredjedel av arbetskraften och omkring 68 % av allt obetalt arbete i hushåll och jordbruk utförs av kvinnor⁶⁸. Kvinnor är politiskt underrepresenterade. OSSEs valobservatörer fann att partierna inte aktivt lyfte fram sina kvinnliga kandidater och att medieuppmärksamheten var koncentrerad på män under de allmänna valen 2018. Andelen kvinnor i det statliga parlamentet minskade till 16 %⁶⁹.

Portfölj

Sida har flera insatser inriktade på att öka kvinnors politiska och ekonomiska makt och portföljens relevans bedöms därför vara grön.

Ett litet men intressant pilotprojekt kallat "Include Women in Change processes" på initiativ av EU och Sida genomfördes av KtK under 2017-2018. Fyra rundabordssamtal hölls i Sarajevo och Banja Luka där relevanta ämnen diskuterades och sammanställdes i en rapport som fick bred spridning. Syftet med projektet var att främja regelbunden och meningsfull konsultation med kvinnorepresentanter i landet och framföra deras perspektiv och visioner till politiker och makthavare⁷⁰.

Vidare bidrar övriga jämställdhetsprojekt beskrivna i tidigare avsnitt till detta mål, likväl som projekt inriktade på unga som har viktiga komponenter inriktade på att främja ekonomiskt och politiskt självbestämmande för flickor och kvinnor.

Antalet insatser som bidrar till mål 12 är 3. Utbetalningar under 2018 uppgick till 3 MSEK.

Mål 13. Ökat förtroende och försoning mellan parterna i och mellan länderna

Strategimål

Inga större framsteg gjordes under året och utvecklingen mot strategimålet bedöms därför vara gul.

Djupa etniska motsättningar utgör en utmaning för landets utveckling och försoningsprocesser. Valet 2018 och nationalistiska valkampanjer har inte förbättrat situationen. Den försenade regeringsbildningen på statlig nivå speglar motsättningarna. På längre sikt kan dessa destruktiva tendenser ha negativ påverkan på landets förmåga och vilja att närma sig EU. Ett etniskt segregerat utbildningssystem bidrar till att reproducera motsättningarna hos unga generationer.

⁶⁸ Agency for statistics of Bosnia and Hercegovina, 2018 Labour force survey

⁶⁹ OSCE - ODIHR Election Observation Mission Final Report, January 2019

⁷⁰ EU/Embassy of Sweden and KtK. "Final Report – Include Women in Change Processes Initiative", pilot project 2017-2018 (May 2018).

EU har noterat en positiv utveckling i landets hantering av krigsbrott, bland annat färre eftersläpande ärenden, fler framgångsrika åtal av krigsrelaterat sexuellt våld, och bättre stöd till offer och vittnen⁷¹. Efter att ICTY stängde i december 2017 är nu nationella domstolar i forna Jugoslavien ansvariga för dessa fall vilket ökar behoven av resurser.

Portfölj

En viktig del av portföljen är stödet till International Commission on Missing Persons (ICMP)⁷². Sida medfinansierar organisationen tillsammans med EU och USAID. Organisationen fokuserar på att identifiera saknade från 90-talets krig. ICMP har även utvecklat BiHs egen institutionella kapacitet att hantera fall med saknade personer på ett icke-diskriminerande sätt. Man har tagit fram lagstiftning som skyddar anhörigas rättigheter, introducerat nya rättsforensiska metoder, upprättat rättssäkra processer och säkrat bevisning till nationella och internationella domstolar⁷³.

ICMPs arbete är mycket centralt för landets sociala, politiska och rättsliga försoningsprocess och portfolions relevans bedöms därför vara grön.

Vidare bidrar samarbetet med ungdomsorganisationer som KULT⁷⁴ och Mostar Rock School⁷⁵ till försoning genom att sammanföra ungdomar från olika etniska grupper.

Antalet insatser som bidrar till mål 13 är 5. Utbetalningar under 2018 uppgick till 6 MSEK.

3.3. Förbättrad miljö och begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan och klimatförändringar

Mål 14. Att partnerländerna i högre grad uppfyller EU:s regelverk och internationella överenskommelser för miljö, klimat och energi

Strategimål

Tack vare positiva politiska framsteg bedöms utvecklingen mot strategimålet vara grön.

Flertalet viktiga handlingsplaner och strategier på områdena energi, förnybar energi och energieffektivitet antogs under 2018⁷⁶, vilket har lett till förbättrade regleringar och har skapat förutsättningar för IPA-medel till energisektorn. Dessa framsteg är direkta resultat av Green Economic Development (GED)-projektet som Sida finansierat de senaste 4 åren⁷⁷. Till följd av att BiHs antog en central miljöstrategi 2017⁷⁸ har EU också öppnat för IPA-stöd till miljösektorn och ökat sin totala allokering.

⁷¹ EU - Bosnia and Herzegovina Progress Report, 2018

⁷² 55060029 Intern Com. Missing Persons, ICMP Exit 2014-2016

⁷³ Tana, "" Evaluation of Sida's support to Peacebuilding in Conflict and Post-Conflict contexts. Bosnia and Herzegovina Country Report (Final, 9 January 2019).

⁷⁴ 1328 Institute for youth development, KULT

⁷⁵ 10956 Support to Mostar Rock School

⁷⁶ Energy Community – "Implementation updates for Bosnia and Herzegovina", 2018, Ministry of Foreign Trade and Economic Relations of Bosnia and Herzegovina <http://www.mvteo.gov.ba/Content/Read/energetika-strateski-dokumenti?lang=en> & FBIH Ministry of Energy web site, Info on adopted bylaws <https://fmeri.gov.ba/vijesti/posts/2018/november/obavjestenje-o-objavljenim-uredbama/>

⁷⁷ UNDP's annual report on Green Economic Development programme 2018

⁷⁸ Indicative Strategy Paper for Bosnia and Herzegovina for the period 2014-2020

Fortfarande saknas centrala strategier och lagstiftning på många områden som avfallshantering, vatten och sanitet, naturskydd och luftkvalitet.

Portfölj

Sida stöttar både kapacitetsbyggande och investeringar i flera centrala miljösektorer och portföljens relevans bedöms därför vara grön.

Fokusområden för Sidas stöd är att stärka myndigheter i att förse sina invånare med mer hållbara tjänster inom vatten, avfallshantering, luftkvalitet och energieffektivitet. Detta är områden där BiH behöver stora förbättringar för att leva upp till EUs och internationella standarder. Utöver direkta miljöförbättringar leder alla investeringsprojekt Sida stöder även till normativa och institutionella reformer. Sida stöder kontinuerligt lokala institutioner i kunskapsbyggande och kapacitetsutveckling för att ta nödvändiga steg mot EU-närmande och uppfyllande av internationella åtaganden. Genom GED-projektet⁷⁹ har som nämnts ovan utvecklandet och antagandet av lagstiftning som krävs av The Energy Community stöttats⁸⁰. Luftkvalitetsprojektet med Naturvårdsverket⁸¹ som startade 2018 kommer bidra inte bara till bättre luft för landets invånare, men också till uppfyllandet av krav från EU.

Antalet insatser som bidrar till mål 14 är 6. Utbetalningar under 2018 uppgick till 11 MSEK.

Mål 15. Stärkt miljömässigt ansvarstagande hos allmänhet, näringsliv och civilsamhälle

Strategimål

Trots ökad medvetenhet saknas ännu effektiva möjligheter för allmänhet och civilsamhälle att ta större ansvar i miljöfrågor och utvecklingen bedöms därför vara gul.

Under senaste decenniet har medvetenheten hos allmänheten om vikten av miljöskydd ökat och man kan se en positiv trend i antalet miljörelaterade institutioner och organisationer, både statliga och civila. Engagemanget runt bland annat luftkvalitet har ökat och uppmärksammats mer under 2018, bland annat tack vare ökat engagemang från internationella aktörer. Dock är den administrativa kapaciteten på miljö- och klimatområdet svag. Politiska institutioner inkluderar sällan civila eller privata sektorn i beslutsfattandet. Detta tillsammans med det faktum att lagstiftningen rörande allmänhetens tillgång till miljöinformation inte är i enlighet med EUs *acquis* kan leda till lägre engagemang hos allmänheten. Det finns ett behov av ökad transparens och att tillgängliggöra data och information om miljön.

Portfölj

På grund av att huvudinsatsen under målet avslutades under 2018 och ännu inte ersatts av nya samarbeten bedöms portföljens relevans vara gul.

Projektet med Regional Environmental Center BiH (REC BiH)⁸² startade i början av 2018 och har spelat en viktig roll i att förbättra civilsamhällets och allmänhetens inflytande över det politiska beslutsfattandet på miljöområdet. Tyvärr avslutade Sida allt samarbete med REC i förtid efter en

⁷⁹ 55060025 Green Economic Development I Phase and 11303 Green Economic Development II Phase

⁸⁰ UNDP – “Green Economic Development Project – Activity Report for 2017”, June 2018.

⁸¹ 12071 Air Quality Management in BiH

⁸² ID 11174 Environmental Lobbying and Advocacy CSO Network

organisatorisk och ekonomisk kris på RECs huvudkontor. Sida söker dock nya former för att stödja miljörelaterade CSOs i framtiden.

Informationskampanjer är även en viktig del i Sidas projekt inom bland annat luftkvalitet, energieffektivitet och avfallshantering. Dessa leder till att öka kunskapen och engagemanget hos allmänheten. Utvärderingar visar att kommunikationsarbetet i GED-projektet haft en betydande effekt på intresset och medvetenheten om energieffektivitet. Workshops hölls i skolor och har i flera fall lett till att skolorna fortsatt ha undervisning och aktiviteter inriktade på miljö. Personer, både vuxna och barn, som nåddes på andra sätt av kampanjen rapporterade att de blivit mer medvetna om sitt energianvändande och ändrat sina beteenden⁸³.

Antalet insatser som bidrar till mål 15 är 1. Under 2018 var återbetalningen från REC större än utbetalningarna och balansen uppgick till -1,5 MSEK.

Mål 16. Mer hållbar samhällsservice inom områden som vatten och avlopp, avfallshantering, energieffektivisering och förnybar energi.

Strategimål

Inga större förbättringar inom investeringar eller drift av infrastruktur kan ses under året och utvecklingen mot strategimålet bedöms därför vara gul.

Avfallshantering är en fortsatt stor utmaning för landet. Återvinning och offentliga avfallstjänster behöver förbättras och investeringar göras för att uppfylla EU-krav⁸⁴. Olaglig dumpning och otillräckliga lagliga dumpningsplatser hotar miljön⁸⁵. Tillgång till offentliga vatten- och avloppsnät har ökat till 75 % för vatten och 41 % för avlopp. Dock är bara 15 % av befolkningen uppkopplad till ett avloppsnät med fungerande avloppsreningsverk. Driftproblem efter färdigställandet av avloppsverk är vanligt. Många vatten-nät har problem med stora nätverksförluster och organisationerna ansvariga för vattenförsörjningen dras ofta med organisatoriska och ekonomiska svårigheter⁸⁶.

Energieffektiviteten i landet är fortfarande mycket dålig trots att framsteg gjorts under året, främst inom lagstiftning. Stora investeringar i infrastruktur är nödvändiga, både på utbuds- och efterfrågesidan för att öka effektiviteten. Den genomsnittliga energiförbrukningen för offentliga byggnader är tre gånger högre än genomsnittet i EU⁸⁷. Kapaciteten för förnybar energi har sakta ökat de senaste åren men är fortfarande långt under landets potential⁸⁸.

Portfölj

Sida stöttar satsningar inom alla viktiga sektorer och portföljens relevans bedöms därför vara grön.

Sidas stöd till infrastruktursatsningar för miljöförbättringar är stort och genomförs ofta med internationella finansiella institutioner och multilaterala organisationer. Utöver det bilaterala

⁸³ UNDP – “Green Economic Development Project – Activity Report for 2017”, June 2018.

⁸⁴ Municipal Solid Waste Management Sector Review Strategic Directions and Investment Planning up to 2025, Jan 2018

⁸⁵ EU Indicative strategy Paper for the period 2015-2020

⁸⁶ World Bank’s BH Water Utilities Sector Services Institutional Review Bosnia and Herzegovina”, Sept 2017.

⁸⁷ UNDP – “Green Economic Development project II phase - Project document”, October 2017

⁸⁸ Energy community – “Bosnia and Herzegovina: facts and figures in renewable energy”, 2018. Available at https://www.energy-community.org/implementation/Bosnia_Herzegovina.html

samarbetet bidrar flera regionala projekt som Sida finansierar till satsningar i landet. Fokusområden är vatten och sanitet, energieffektivitet, avfallshantering och luftkvalitet.

Sida har tillsammans med Världsbanken stöttat förbättringar i landets avfallshantering under många år och stora förbättringar har skett på området. Under 2018 genomförde GED-projektet energieffektiviseringsåtgärder i 30 offentliga byggnader och sedan projektets start 2013 har totalt 137 byggnader genomgått förbättringar, vilket lett till stora finansiella besparingar och minskade växthusgasutsläpp⁸⁹.

På grund av administrativa och tyvärr ofta politiska problem försenas tidvis infrastrukturens satsningar. Avloppsverket i Mostar⁹⁰ som Sida delfinansierat har ännu inte tagits i bruk helt, trots att det varit färdigställt i ett drygt år. Plava Voda-projektet med EBRD⁹¹ och WatSan med EIB⁹² har också tagit längre tid än planerat.

Antalet insatser som bidrar till mål 16 är 4. Utbetalningar under 2018 uppgick till 7 MSEK.

4 Implikationer

Baserat på nuvarande situation och det senaste årets utvecklingar är slutsatsen att Sidas portfölj i BiH är relevant och projekten och programmen bidrar till landets reformagenda och målsättningar. Landets egna framsteg är långsamma och den politiska situationen är svår. Internationellt stöd till reformer och utveckling är fortfarande nödvändigt.

Sida bör fortsätta stötta landets EU-närmande. Eftersom EU utökar IPA-stödet till fler sektorer ökar behovet av koordinering och möjligen justeringar av Sidas portfölj för att försäkra svensk komplementaritet. Medborgares och sårbara gruppers perspektiv behöver tas i beaktande i reformprocessen.

I linje med svenska regeringens ambition att utöka stödet till Västra Balkan för demokrati, korruptionsbekämpning och mediefrihet bör Sida fortsätta stödet till civilsamhälle och fria medieaktörer i deras arbete för att främja mänskliga rättigheter, lyfta medborgares perspektiv, och övervaka juridiska och politiska institutioner.

Juridiska och politiska institutioner saknar ofta resurser och kapacitet för att implementera reformer och internationella åtaganden. Sidas arbete med lokala myndigheter, ofta i samarbete med svenska motsvarigheter, bidrar till BiHs kapacitetsbygge. Viktigt är fortsatt stöd till minskat könsrelaterat våld, bättre offentliga tjänster, ökad transparens, miljöskydd och Agenda 2030-implementering. Anti-korruption måste lyftas fram mer i arbetet.

Positiva förändringsaktörer är viktiga för att BiH skall kunna minska och vända den negativa trenden av ökad nationalism, intolerans, arbetslöshet och emigration. Unga människor spelar en viktig roll. Samarbetet med olika ungdomsorganisationer som arbetar för att öka ungas sociala, politiska och ekonomiska deltagande fortsätter, och ungas perspektiv integreras i fler insatser.

⁸⁹ UNDP – Green Economic Development project overview.

http://www.ba.undp.org/content/bosnia_and_herzegovina/en/home/operations/projects/environment_and_energy/GED.html

⁹⁰ 53020021 WB cofinancing Mostar WWTP

⁹¹ 55060044 EBRD water project Plava Voda

⁹² 53020020 EIB Municipal water and sanitation projects

Den makroekonomiska stabiliteten trots politiska osäkerheter är en positiv faktor och Sidas arbete med marknadsutveckling bör fokusera på att översätta den ekonomiska tillväxten till positiv social utveckling. Minskad arbetslöshet och fattigdom, tillväxt av SMEs, ökad konkurrenskraft och hållbarhet är viktiga prioriteringar. Fler garantiinsatser planeras då de nuvarande visar goda resultat, och potentialen för utökad användning av innovativ finansiering är stor.

Miljö och klimat tar upp en stor del av EUs acquis. Då stora investeringar är nödvändiga bör Sida fortsätta samarbeta med internationella organisationer och finansiella institutioner. Miljöförbättrande insatser har positiva sidoeffekter på folkhälsan och livskvaliteten och behöver vara en större politisk prioritering. Det nya samarbetet med Naturvårdsverket inom luftkvalitet har gett Sverige en ledande roll i den offentliga debatten på ämnet. Sverige bör fortsätta sin starka kommunikation om miljö för att öka allmänhetens och politikernas medvetenhet och engagemang.

Bilaga 1: Rapport P6 finansiellt år 2018

P6 Annex to Strategy Report 2018 for Reform cooperation with Eastern Europe, the Western Balkans and Turkey 2014-2020 – Bosnia-Herzegovina

All data in report is per December 31, 2018. It is an annex to the Strategy Report submitted to the Ministry of Foreign Affairs.

Average Annual in Amount 2018: 1 177 000 KSEK

Total Strategy Outcome BiH2018: 153 838 KSEK

Table 1. Financial Overview 2018 per Area of Support/Objective in Strategy

Strategi	Stödområde	Mål	Utbetalat 2018
Strategy	Areas of Support	Objective	Outcome 2018 (KSEK)
Reform cooperation with Eastern Europe, the Western Balkans and Turkey 2014-2020	Total		153 838
	Not allocated to area of support	Not allocated to result	-118
		Total	-118
	Western Balkans: Enhanced economic integration with the EU and development of market economy	Western Balkans: Strengthened capacity of institutions for economic integration with the EU	38 145
		Western Balkans: Competitive small and medium-sized enterprises that make up a larger part of the economy	27 132
		Total	65 276
	Western Balkans: Strengthened democracy, greater respect for human rights and a more fully developed state under the rule of law focusing on increased enjoyment of human rights and greater opportunities to exercise democratic influence	Western Balkans: A more free and independent media	4 220
		Western Balkans: To bring partner countries closer to meeting international and national commitments to human rights, gender equality (including the EU strategy for gender equality), and non-discrimination	6 660
		Western Balkans: Women and men more often have the same power to shape society and their own lives	3 180
		Western Balkans: Increased trust and reconciliation between the parties within and between countries	6 365
		Western Balkans: A more diverse civil society including political parties with strong popular support	2 158

		Western Balkans: Improved conditions for democratic accountability and participation in political processes, including the promotion of free elections	1 250
		Total	23 834
	Western Balkans: Strengthened democracy, greater respect for human rights and a more fully developed state under the rule of law focusing on strengthened public administration and judicial systems	Western Balkans: A more efficient public management with the administrative capacity to implement reforms for EU integration	17 665
		Western Balkans: Public services delivered with better quality based on principles of non-discrimination and equal rights and with less corruption	9 417
		Western Balkans: A more efficient judiciary, which to a greater extent guarantees the right to a fair trial, in accordance with European standards	16 028
		Western Balkans: Reduced gender-based violence, hate crimes and human trafficking	5 540
		Total	48 650
	Western Balkans: A better environment, reduced climate impact and enhanced resilience to environmental impact and climate change	Western Balkans: To bring partner countries closer to meeting EU regulations and international agreements on the environment, climate and energy	11 283
		Western Balkans: Strengthened environmental responsibility among the public, business and civil society	-1 586
		Western Balkans: More sustainable public services in areas such as water and sanitation, waste management, energy efficiency and renewable energy	6 500
		Total	16 196

Table 2. Total Strategy Amount and Disbursed Amount During the Strategy Period (KSEK)

Strategy is in its 5th year with total duration of 7 years.

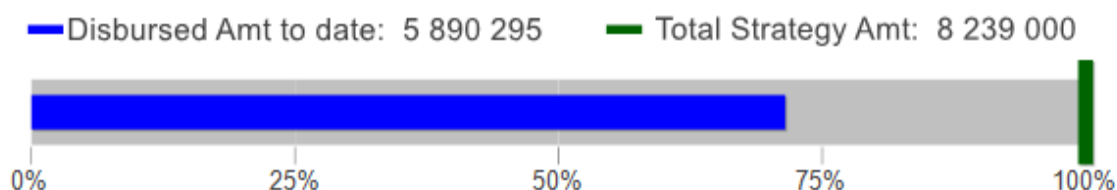
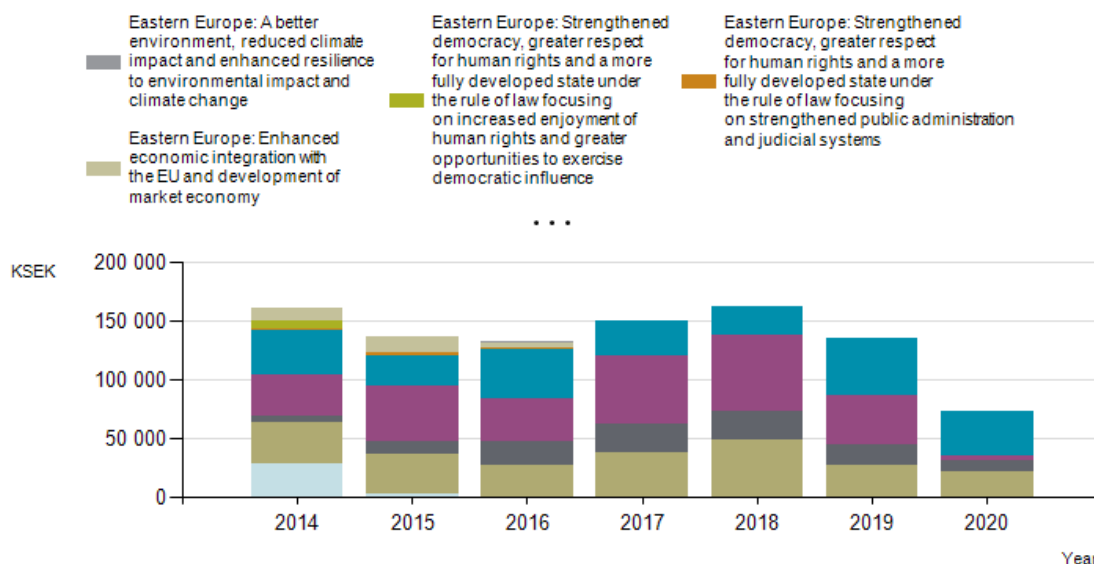

Table 3. Agreed Amounts per Area of Support for the Strategy Period

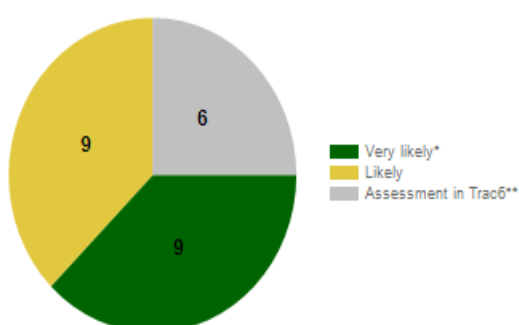
Information on area of support/objective in strategies was phased into Sida's systems starting 2012, but is incomplete up to 2015. This relates only to system generated data. Sidas contributions have always been assessed in relation to decided strategies incl. areas of support and objective (and previously areas and subareas). Correct information on division per area of support for 2015 and earlier is available in the previous strategy reports.

Table 4. Assessment of the Likelihood of Achieving the Contribution Objectives

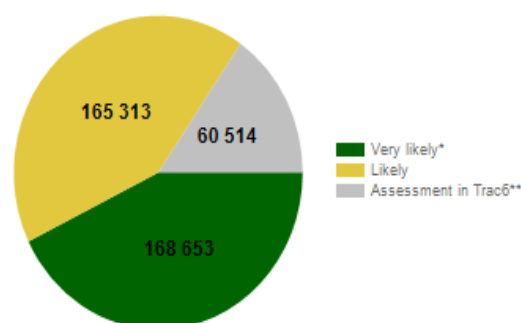
The two pie charts show the assessments of the likelihood of achieving the objectives of the contributions included in the strategy portfolio as per (4.1) contributions and (4.2) accumulated disbursed amount. The data is system-generated and aggregated based on the *Conclusion on Performance* (CoP) in Trac. In connection with the CoP, the question of the likelihood of achieving the contribution objective is answered according to a four-point scale, namely:

1. Very likely
2. Likely
3. Not likely
4. Not appraisable¹

4.1 As per Contribution

4.2 As per Accumulated Disbursed Amount (KSEK)

* Agreements newer than one year are assessed as "very likely" by default.

** Assessments made in Trac 6 have not been migrated since some questions in Trac 7.0 are new and have no equivalent in earlier versions of Trac. Therefore, the assessments made in Trac 6 are grey.

¹ Assessment "Not appraisable" is justified in cases when:

- There is not enough data to make an assessment (eg in difficult environments or late reports)
- The context of the contribution has changed significantly (eg natural disaster, coup d'état, extensive staff change of partner, corruption claim or similar.)
- The contribution itself has changed significantly (eg, the goal, scope, or timeframe of the contribution has been changed)

Table 5. Outcome on All Appropriations in the Selected Country/Region (incl. Country Allocation)

	Anslagspost	Utfall 2018 (KSEK)	Avtalad bemyndiganderam (KSEK)
ID03 Partner country ENG	Appropriation	Outcome 2018 (KSEK)	Agreed frame of Outstanding commitments (KSEK)
Bosnia-Herzegovina	103 Stöd genom svenska organisationer i det civila samh (7 1:1.5)	5 788	0
	115 Reformsamarbete med Östeuropa, Västra Balkan och Turkiet (7 1:1.23)	153 838	213 527
	Total	159 627	213 527

The first three digits is a Sida-internal code. The numbers in brackets after the title is the appropriation number in the Swedish state budget, for example (7 1:1.6) is expenditure area 7, appropriation area 1:1, appropriation 6 = Asia. Appropriations 30, 31 and 33 are managed by the MFA and administered by Sida.